

САДРЖАЈ

ПРЕГОВОР

1

I. ПОРОДИЦА И ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ У СРБИЈИ

5

1. Породица основна ћелија друштва 5
2. Породица и односи у њој 7
3. Породичне деобе 9
4. Српска породична задруга-прво породично предузеће 10

II. ПОЈАМ, ДЕФИНИЦИЈА И КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОРОДИЧНОГ БИЗНИСА

13

1. Појам и дефиниција породичног бизниса 13
2. Породично предузеће и његове карактеристике 15
3. Различити циљеви и интереси чланова породице укључених у бизнис 17
4. Посвећеност послу и јединствена атмосфера, као кључне карактеристике породичног бизниса 18
5. Савети да се започне породични бизнис 20
6. Правила за успех почетног породичног бизниса 21
7. Пет заповести (правила) за успех породичног бизниса (савет породице Мишлен) 22
8. Предности породичног бизниса 22
9. Недостаци породичног бизниса 24

III. ТРЖИШТЕ И ПОРОДИЧНО ПРЕДУЗЕЋЕ

25

1. Пословна идеја и тржиште 25
2. Став потрошача према производу/услугу породичног предузећа 26
3. Породично предузеће и његова веза са тржиштем 28
4. Врсте тржишта 28
5. Истраживање тржишта 29
6. Истраживање конкурената 32

IV. ШТА ПРЕДУЗЕТНИК ТРЕБА ДА ПРОВЕРИ ПРЕ НЕГО ШТО ОСНУЈЕ ПОРОДИЧНО ПРЕДУЗЕЋЕ

35

1. Предности и мане породичног бизниса 35

2.	Разлози за поседовање сопственог породичног бизниса	36
3.	Проблеми кроз које пролази оснивач, приликом оснивања породичне компаније	37
4.	Промене које ће се десити у мом животу, ако постанем предузетник	37
5.	Самоанализа	38
5.1.	Личне карактеристике	38
5.2.	Личне околности	39
6.	Личне способности и искуство	39
7.	Акциони план за стварање пословног умећа	42
8.	Попуњавање празнине на тржишту од стране породичног предузећа	43
8.1.	Да ли је пословна идеја изводљива	44
8.2.	Тржишна анализа	44
9.	Планирање почетка рада породичног предузећа	45
10.	Финансије и породично предузеће	48
V. ПОСЛОВНЕ ИДЕЈЕ ЗА НОВИ ПОРОДИЧНИ БИЗНИС		51
1.	Пословне идеје и предузетник	51
2.	Одаберите посао за ново предузеће: идеје за нови бизнис	52
3.	Вишеслојна јавност и ново породично предузеће	66
VI. ФАЗЕ РАЗВОЈА И СУКЦЕСИЈЕ ПОРОДИЧНОГ ПРЕДУЗЕЋА		69
1.	Фазе у развоју породичног предузећа	69
2.	Управљање породичним бизнисом у зависности од фазе развоја	70
3.	Члан породице као лидер	71
4.	Сукцесија породичног бизниса	72
5.	Трансфер власника и породични бизнис	73
6.	Разлози неуспеха сукцесије и концепт од чакшира до чакшира	74
7.	Проблеми узроковани смрћу предузетника оснивача породичног бизниса	76
VII. ПОРОДИЧНИ БИЗНИС, ПОРОДИЧНЕ УЛОГЕ И ОДНОСИ У ЊЕМУ		79
1.	Предузетник-оснивач у улози оца породице	79
2.	Улога мајке породице у породичном бизнису	81

3. Улога деце наследника у породичном бизнису	82
4. Браћа и сестре и њихова улога у породичном бизнису	83
5. Зетови и снаје и њихова улога у породичном бизнису	83
VIII. УСПЕХ, ПОРОДИЧНО ПРЕДУЗЕЋЕ И ПОРОДИЦА	85
1. Пет корака од неуспеха до успеха	85
2. Успешно породично предузеће и срећна породица	87
3. Пет постулата за успех породичних фирми по Џону Ворду	87
3.1. Поштовање изазова	88
3.2. Проблеми са којима се суочавају породичне компаније су заједнички и предвидљиви, алиначини на које се исти проблеми посматрају су различити	88
3.3. Комуникација је преко потребна	89
3.4. Планирање је кључно за континуитет	90
3.5. Од породице се тражи посвећеност	92
IX. МЕЋУЗАВИСНОСТ, СУКОБИ, РИВАЛИТЕТ И САРАДЊА ПОРОДИЦЕ, БИЗНИСА И ДРУГИХ ПОРОДИЦА	95
1. Међузависност породице и пословања	95
2. Сукоб интереса породице и предузећа	96
3. Ривалитет између породице и бизниса	97
4. Примена концепта четири П за смањење контрадикције између породице и пословања	98
4.1. Политике пре указане потребе	98
4.2. Сврсисходност	99
4.3. Процес	99
4.4. Родитељство	100
5. Позитивне и негативне стране заједничког власништва над породичним предузећем	100
6. Сарадња – повезивање више породичних бизниса са истим циљем	101
X. ЖЕНЕ И ПОРОДИЧНИ БИЗНИС	103
1. Жене и њихов положај у свету	103
2. Неколико типичних улога и положај жене у српском друштву	105
3. Жена као домаћица	108

4. Одређене групе женске популације у Србији	109
5. Брак, мајчинство, каријера – да ли је могуће све постићи?	111
6. Жена као предузетник	114
7. Женски и мушки начин управљања	116
8. Националном стратегијом до побољшања друштвеног положаја жене у Србији	117
9. Закон о равноправности полова	119
10. Жене милијардери као носиоци породичног бизниса у свету	120
XI. МЕНАџЕРИ У СРБИЈИ И У ПОРОДИЧНОМ БИЗНИСУ	125
1. Менаџмент афоризми	125
2. Класични и савремени теоретичари менаџмента	125
3. Менаџмент професија - основе	126
4. Функције менаџера	126
5. РАЕИ улоге менаџмента по Исаку Адигесу	127
6. Седам задатака менаџера који управља на дуги рок	129
7. Нивои менаџмента	131
7.1. Врховно руководство (Top management)	132
7.2. Средње руководство (Middle management)	133
7.3. Менаџери најнижег нивоа (First Level supervisor)	134
8. Правила за менаџере бонтон за почетнике	134
9. Менаџмент и одлучивање	136
9.1. Одлучност, опрезност, колебљивост и неодлучност	136
9.2. Одлучивање менаџера	138
10. Дванаест елемената сјајног управљања по Вагнеру и Хартеру	140
11. Плата као елемент за себе за сјајно управљање	142
12. Менаџмент и менаџери у Србији	143
13. Неке врсте менаџера у Србији (најбољи и проблематични)	145
XII. МЕНАѢМЕНТ И ПРОФЕСИОНАЛНИ МЕНАѢМЕНТ У ПОРОДИЧНОМ БИЗНИСУ	149
1. Управљање породичним предузећем	149
2. Професионални менаѢмент	150
3. Породични скупови	152
4. Савет породице	153

5. Однос менаџер-запослени у Србији	153
6. Однос подређени-надређени у породичној компанији	154
7. Успешан менаџмент тим и сарадник	155
8. Сукоби шеф запослени	156
9. Правила понашања на послу за менаџере и запослене	158
XIII. TIME MANAGEMENT И ПОРОДИЧНИ БИЗНИС	161
1. Управљање временом – time management	161
2. Научите да планирате време	162
3. Најчешћи разлози неоправданог губитка времена	164
4. Најважнија правила управљања временом	165
5. Кораки за успостављање контроле над вашим временом	166
6. Пословни састанци и управљање временом	167
XIV. СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ ПОРОДИЧНОГ БИЗНИСА	169
1. Визија будућности породице	169
2. Мисија породичног предузећа	169
3. Циљеви породичне компаније	171
4. Неопходност стратешког планирања	171
5. Стратешко планирање у 10 корака	172
6. SWOT анализа у теорији и пракси	180
6.1. Елементи SWOT анализе	181
6.2. Аспекти SWOT анализе	182
6.3. Извори информација код SWOT анализа	183
6.4. Модели и примери урађених SWOT анализа	184
7. Зашто планирање може да пропадне	188
8. Пословне стратегије породичног предузећа	189
Прилог 1. Састанак посвећен стратешком планирању	191
Прилог 2. Форма бизнис плана	193
Прилог 3. Циљеви/задачи/рокови	194
Прилог 4. Преглед индивидуалних циљева/извештај за запослене	194
XV КУПОВИНА И ПРОДАЈА ПОСТОЈЕЋЕГ ПОРОДИЧНОГ ПРЕДУЗЕЋА	195
1. Доношење одлуке о куповини, односно продаји постојећег породичног предузећа	195
1.1. Доношење одлуке о продаји постојећег предузећа	195
1.2. Доношење одлуке о куповини постојећег предузећа	196

2. Припрема постојећег породичног предузећа за продају	197
3. Налажење купца и продавца породичног предузећа	198
3.1. Оглашавање у штампи	198
3.2. Извор из бранше	199
3.3. Посредници	199
4. Процена предузећа	200
5. Финансирање куповине	201
6. Одређивање цене породичног предузећа	203
7. Улога саветника	204
8. Преговарање	205
9. Припрема и оцена понуда	206
9.1. Припрема понуда	206
9.2. Оцена понуда	207
10. Закључење посла	208
10.1. Испуњавање услова за продају	208
10.2. Врсте погодби	208
10.3. Документа потребна за закључење посла	209
10.4. Непредвиђене обавезе	211
XVI. УСПЕШНА ПОРОДИЧНА ПРЕДУЗЕЋА У СВЕТУ	213
1. Пuteви до богатства у свету	213
2. Светски милијардери – власници породичних компанија	214
Карлос Слим Хелоу	216
Бил Гејтс	218
Ворен Бафет	219
Тео и Карл Албрехт	221
Породица Волтон оснивачи Волмарта	222
3. Табела најскупљих ствари на свету, или како потрошити много пара ако сте богати	223
4. МИШЛЕН породична фабрика	225
5. ЛЕГО породична данска фирма	225
6. NUTELLA породично предузеће из Италије	226
7. Дуг живот породичне фирме ГАВРИЛОВИЋ	228
8. ЛЕВИС фармерке мењају свет	229
9. Како је настала породична компанија НЕСТЛЕ	232
10. Опасно узбудљив ШВЕПС	233
11. ФИАТ породична компанија Италије	234
12. Империја породице Берлускони	238
13. Шпанска породична компанија ЧУПА ЧУПС	239
14. Јапанска фирма КОНГО најстарија породична фирма на свету – фирма од 14 векова	241

15. ГУГЛ ортачка породична фирма	242
16. САМСУНГ породично предузеће Јужне Кореје – Република САМСУНГ	246
17. ЗАРА породична фабрика из Шпаније – мистерија сењор Ортеге	247
18. МЕКДОНАЛДС – светски бренд	250
19. Амерички аутомобилски колос ФОРД	252
20. Компанија РОЈТЕРС – вест је роба	254
XVII. ПРИМЕРИ УСПЕШНИХ ПОРОДИЧНИХ ФИРМИ У СРБИЈИ	257
1. Српска занимања на енглески начин	257
2. Дечија обућа ПАВЛЕ Бела Паланка – најбоља породична фирма Србије у 2007.	258
3. Породично предузеће ВИНЕКО – винска и породична лоза Раденковић	259
4. НЕКТАР успешна породична компанија	261
5. FOODLAND – Бакина тајна карта за успех	264
6. ГРАНД КАФА и СОКО ШТАРК брендови Србије	265
7. ДАЛАС породично предузеће из Тутина	267
8. ГАРДЕН ЦЕНТАР породично предузеће из Београда	269
9. Модна кућа МОНА – успешан породични бизнис	271
10. «Еуген» чоколада као породични бизнис	273
ЛИТЕРАТУРА	277

Према истраживањима одређених Агенција чак 67 одсто грађана Србије у претходној години највеће задовољство пронашло је у породици и за њих је породица имала највећи значај.

Породица има веома велики значај и за развој предузетништва и малих и средњих предузећа у Србији и свету. Предузетнички бизнис свој развој почиње углавном као породични бизнис у коме се искључиво ангажују чланови породице.

Сви они који су, у задњих 15-20 година, сами или са партнерима покретали своја предузећа су на неки начин у породичном бизнису.

Свесно или несвесно, тог тренутка предузетник-оснивач је покренуо породичну компанију која се успоставља у својој првој животној фази. Формално она ће постати породична тек када он или његова деца заједнички одлуче или кожен да се још такмичење претварајући компанију. И тада, када се неминично појави нова менаџерска улога у лику газдиног сина - компанија полако излази из своје прве фазе развоја породичних компанија VII